

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrto leta eno krono; posannne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.

Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143

V Ljubljani, 10. marca 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Pridelujmo krmo!

Prekoristen preobrat se pokaže na gospodarskem polji, ako jamejo kmetovalci v obilnej meri krmo pridelavati in gojiti živino za mlekarstvo. Kar je posestnik preje iztržil za vse poljske pridelke, ki jih je pridelal v enem letu, to dobi sedaj že v par mesecih za mleko. Redni dohodek vsak mesec! Kolikega pomena je to za vsako gospodarstvo! V dokaz temu hočem tu navesti vas na Gorenjskem, ki je jela zadnji čas izdatno pridelavati krmo in rediti živino. — Blizo Kranja v lepi ravnini leži vas Št. Jurij „na polji“, koje prebivalci so pridelavali do zadnjih let žito, krompir in fižol, kar je bilo vir njih dohodkov, kajti živino rediti je bilo zelo težavno, ker je manjkalo naravnih travnikov. V nadomestitev travnikov se je sejala sicer detelja, ki je večkrat pozebla ali pa je bila popolnoma preprežena od predenice. Torej se tudi te krme ni veliko pridelalo, da bi se moglo več živine rediti. Toda podlaga dobre živinoreje je zadostna in fina krma, ktere pa je bilo tod le malo. Travnik je bil tam pred par leti nekaj redkega, zato je bila cena tudi izvanredno visoka. En oral

travnika se je lahko prodal od 800—1000 gld., njiva v lepi ravnini v istem obsegu pa se je dobila za 150—180 gld. Tedaj kak razloček v ceni travnika v primeri z njivo!

Nekateri posestniki so že pred par leti uvideli, da se nikakor ne izplača pridelavati žito za trg pri dragih delavskih močeh in nizkih tržnih cenah. Kupili so si skupno od zanesljivih semenskih trgovin dobra travniška in deteljna semena, ki so dala sejana na njive izvanredne dohodke. Pridelalo se je na takem umetno prirejenem travniku z uporabo umetnih gnojil na 1 ha 70 q dobre krme ali še več. Ako računamo vse stroške za draga opravila pri pridelovanju pšenice in jih primerjamo z nizkimi stroški pri krmi, tedaj pridemo do zaključka, da imamo od žita na 1 ha komaj 15 gld. čistega dohodka, pogostoma še veliko manj, pri krmi pa gotovo več kot 100 gld.

Ker so spoznali posestniki, kako dobro uspeva deteljno-travnata mešanica na njivah, zato so mnogi gospodarji oddaljene njive, ki so se preje pogostokrat divjemu pogozdovanju prepustile, zasejali z dobro travo. Sedaj dobe na teh njivah obilo dobre krme, ko so bili preje dohodki manjši kot pa davki in naklade. S takim umnim gospodarstvom so si ljudje pre-
skrbeli, da imajo dovolj suhe

krme za zimo. Za poletno svežo krmljenje so si mnogi posestniki zasejali radi prikladnega dovaževanja bližnje njive z lucerno, katera jako lepo vspeva po uporabi kajnita, žindre in živega vapna. Preje je bilo sploh med ljudstvom mnenje, da lucerna dobro raste le na gotovih, dobro zagnojenih njivah, toda s pomočjo umetnih gnojil se je pokazalo, da raste prav izvrstno povsod in se lahko 4 krat na leto kosi. Za nadomestilo svežega poletenskega krmila za zimo so jeli nekteri v večji meri na polji peso saditi, ki da z umetnimi gnojili izvanredno dobro letino. Preje se je na dobro zagnojenih zelnikih le drobna pesa pridelala, sedaj se na navadnej njivi, ki se pognoji poleg domačega gnoja s superfosfatom, kalijevo soljo in solitrom, pridelala lepa debela.

Kako je ljudstvo spoznalo vrednost krmskih rastlin, svedoči vlanska skupna naročitev na trave in detelje v znesku 500 gld., poleg tega se je še mnogo semen nakupilo v kranjskih trgovinah. Skupno naročena semena so se kupila od zanesljive semenske trgovine, ki je jamčila za kaljivost, čistost in krajevnost semen, kojih pristnost je potrdila na poslane vzorce c. kr. semenska postaja na Dunaji.

Ker pridelajo posestniki veliko več krme, so si tudi izdatno po-

množili goved, posebno so si pre-skrbeli dobre mlečne krave, za kar so že dobivali mnogi gospo-darji v prošlem letu v pol ure oddaljeni sirarnici mesečno po 50 gld., ko se je mleko samo s 4-5 kr. plačevalo. Preje marsi-keri gospodar še nikdar ni nič potegnil za mleko ali v večih letih komaj tolik znesek za maslo.

Pokažimo s številkami, kako bujno uspeva pri nas deteljno-travnata mešanica na navadnej njivi z uporabo umetnih gnojil. Načrt za poskušnjo je izdelal g. dež. poto-

valni učitelj Fr. Gombač. Poskušnje so se naredile na petih parcelah, kojih vsaka je zavzemala 100 m² oziroma 1 a. Tukaj hočem navesti poskušnje, preračunjene iz 1 a na 1 ha. Gnojila so se štipala po zimi. Zemlja je lahko peščena. Deteljno-travnata mešanica je bila v 3 letu svoje rasti in je sestala iz $\frac{1}{3}$ detelj in $\frac{2}{3}$ trav, sestavlje-nih za 5 letno rabo. Pri poskušnji se je tehtala samo mrva prve košnje, ki se je natanko po par-celah odkosila in doma na vrtu v oddelkih posušila.

Poskušnja z umetnimi gnojili pri deteljno-travnati mešanici na 1 ha:

Tek. št. parcel	Umetno gnojilo	Troški za gnoj	Pridelana krma	Vrednost krme	Večji dohodek z ozirom na nepognojeno parcelo	Čisti dohodek odbivši stroške za gnojilo
I.	5 q žlindre 5 q kajnita à 3 gld.	30 gld.	54 q à 2 gld.	118 gld.	118—72 = 36 gld.	+ 6 gld.
II.	—	—	36 q à 2 gld.	72 gld.	—	—
III.	5 q kajnita à 3 gld.	15 gld.	50 q à 2 gld.	100 gld.	100—72 = 28 gld.	+ 13 gld.
IV.	5 q žlindre à 3 gld.	15 gld.	53 q à 2 gld.	106 gld.	106—72 = 34 gld.	+ 19 gld.
V.	5 q žlindre 5 q kajnita hlev. gnoj	40 gld.	67 q à 2 gld.	134 gld.	134—72 = 62 gld.	+ 22 gld.

Pri tej poskušnji pa smemo pridelek mrve še za polovico zvišati, ktera se je dobila pri otavi. Pri tem je veljala deteljno-travnata mešanica za 5 letno dobo okoli 30 gld., tedaj pridejo stroški za seme na 1 leto 6 gld.; ako sejemo domačo deteljo, pa potrebujemo za 1 ha 30 kg à 50 kr. 15 gld. In še velika negotovost v pridelkih! Dohodek nepognojene parcele je primeroma visok, ker so bile rastlinam na razpolago redilne snovi, ostale še od v prošlem letu štipanega gnoja. Poskus bi bil šele natančen, ko bi se več

let poskušnje vršile v istem redu. Iz vseh poskusov se pa razvidi, da je dohodek največji na V. parceli, kjer so imele trave vse redilne snovi na razpolago.

Gospodarsko stališče naših kmetij se bode gmotno izdatno zboljšalo, če pridelujemo več krme in redimo živino v prid mlekarstvu. Kjer je veliko posestev skupaj, naj se ustanove mlekarske zadruge; kjer pa sploh ni misliti na skupno izdelovanje mlečnih izdelkov, naj si posamezniki ali par posestnikov skupno omislijo male stroje za izdelovanje surovega

masla, vse priprave stanejo samo okoli 162 gld. Stroji se izplačajo radi izvrstnega posnemanja pri 5 kravah že v 10 mesecih. Umetna gnojila, umno pridelovanje krme in mlekarstvo so velevažni pripomočki za gmotno zboljšanje našega žalostnega gospodarskega stanja.

Dunaj, dne 4. marca 1900.

Al. Bergant, posestnik in stud. agr.

Umetno gnojilo pri zelju.

Koliko je kmetij, ki pridelajo radi preslabe gnojitve, akoravno se je rabil najboljši domači gnoj, le pičlo letino zelja in mora kmetovalec za lastno rabo zelje za drag denar kupovati. Lahko bi se pridelalo zelja v obilnej meri, ko bi se znalo prav gnojiti. Krivda slabej letini je pomanjkanje rastlini dostopnih redilnih snovij v domačem gnoju. Zelje je rastlina, ki potrebuje posebno veliko kalija poleg dušika in fosforne kisline, kajti vso redilno snov porabi za tvoritev perja.

Poskušnje na Nemškem so pokazale izvanredno lepe dohodke z rabo umetnih gnojil pri zelji. Vzelo se je pri poskušnji:

za 1 a $\left\{ \begin{array}{l} 24 \text{ kg kajnita} \\ 8 \text{ „ žlindre} \\ 6 \text{ „ solitra;} \end{array} \right.$
pridelek: 630 kg zelja.

Primerjal se je pognojeni prostor z nepogojenim:

gnojil: 0, pridelek 362 kg zelja.

Če bi se vzela umetna gnojila v navedenem razmerji za ha (10 mernikov) prostora, tedaj bi se potrebovalo 24 q kajnita, 8 q žlindre in 6 q solitra.

Pridelek bi znašal na pogojenem prostoru:

630 q zelja in še poleg 310 q pese; nepogojeno:

362 q zelja in še poleg 184 q pese. Tedaj bi gnojitev pridelek zvišala za 268 q zelja in še poleg 126 q pese.

Pridelalo bi se več v denarji preračunjeno:

268 g zelja & 1 gld. = 268 gld.

126 „pese „60 kr. = 75 „ 60 kr.

Vrednost pridelka, dosežena samo po gnojitvi: 343 gld. 60 kr.

Troški za gnojilo 172 gld. Čisti dohodek 171 gld. 60 kr.: 343 K 20 h.

Ker pa pri nas v obče ne bomo gnojili nikdar s samimi umetnimi gnojili, tedaj smemo določeno količino umetnih gnojil pri zelji znižati za $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ z ozirom na kakovost domačega gnoja. Tedaj dosežemo še izvanredno dobro letino pri zelji, če uporabimo poleg dobrega domačega gnoja za 1 mer-
nik prostora 20 kg žlindre in 60 kg kalijeve soli, ki naj se trosite sedaj v zgodnji spomladi. Pri presaditvi zeljnatih mladik pride-
nimo 10 kg solitra zmešanega s pepelom ali prstjo, po preteku 6 tednov v kakem deževnem vremenu pa zopet pridajmo 10 kg solitra, kojega vpliv v enem tednu spo-
znamo, po temno-zelenem perji. Ako zemlji primankuje vapnenca, tedaj je dobro, potrositi tudi kakih 10 kg živega vapua na omenjeni prostor, samo na to se mora pa-
ziti, da ne prideta isti čas na njivo vapno in domači gnoj, ker po takem ravnanju bi izgubilo do-
mače gnojilo izdatno na dušiku. Radi tega naj se trosi vapno takrat, ko se zelnik prvič orje
zgodaj spomladi in domače gnojilo naj se pred presaditvijo mladik podorje.

Ako gnojimo svoje zelnike poleg domačega gnoja tudi z umetnimi gnojili, tedaj bomo vedno dovolj zelja za domačo rabo pri-
delali in kjer se prideluje zelje za trg, bomo tudi lepo svoto po-
tegnili za zeljnato letino, kakor za malo kak drug pridelek. Razun tega pa tudi nismo navezani vedno na istem prostoru zelje pridelavati, nego lahko z umetnimi gnojili zelnik spreminjamo vsako leto. Njiva, kjer je zelje rastlo, je zelo dobro zagnojena in jo lahko po-

rabimo za kako drugo rastlino, posebno za zgodnji ječmen s ko-
renjem, ki potrebuje nivo v čistem in dobrem stanju.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Vinogradniška enketa v Novem mestu.

(Konec.)

Nadalje se je razpravljalo vprašanje: a.) Kako in pod katerimi pogoji naj se oddajajo letos (1899) požlahtnene trte iz podpiranih trtnic? b.) Koliko trt naj vsaka podružnica požlahtni in vloži bo-
doče leto?

Lansko spomlad se je osnovalo 5 velikih trtnic: v Metliki, Novem mestu, Mokronogu, Št. Vidu nad Vipavo in Bujah pri Vremu. Tem velekoristnim zasadam je zagotovljena deželna podpora v znesku 5000 gld. skozi 5 let, ako bi pa tudi država prispevala enako vi-
soko svoto, tedaj bi dobile prve 3 trtnice letne podpore po 2500 gld. in zadnji dve pa po 1250 gld. Sklenilo se je, da je za vinograd-
nike najvišja cena za 100 komadov požlahtnjenih trt 8 gld. Do-
ločilo se je, da ima v bodočem letu vsaka trtnica 45.000 trt po-
žlahtniti in napraviti najmanj 50.000 podlag.

Sedmo vprašanje se je glasilo: Ali bi bilo umestno, da si napravi vsaka teh podružnic vrt za mla-
dike. Prišlo je do sklepa pri tem predlogu, naj si vsekako omislijo podružnice, toda na lastne stroške, take vrtove, kajti podpore so le dovoljene za požlahtnitev trt.

Razpravljalo se je osmič o vprašanju: Kaki uspehi so se po-
kazali z uporabo umetnih gnojil v vinogradih? Uvidelo se je po večletnih poskušnjah, da se mora pri trtah uporabljati domači pa tudi umetni gnoj, ako se hoče doseči iz vinograda dovoljnih dohodkov. Amerikanska trta porabi veliko redilnih snovi in te se jej morajo vsako leto v gnojilih nadomestiti.

Priporočalo se je rabiti žlindro, žvepleno-kisli kalij in solitar. Skle-
nilo se je, da naj se prirejajo po-
skušnje z umetnimi gnojili v raz-
nih vinogradniških krajih in naj se izposluje zato potrebna podpora od deželnega odbora. Poskušnje naj bi nadzirali deželno in državno nastavljeni strokovnjaki.

Ker so uvideli udeleženci en-
kete, kako koristen je tak shod za povzdigo vinogradništva, so sklenili, se dvakrat vsako leto sniti in vsakokrat v drugem kraju. Prihodnje posvetovanje se vrši spo-
mladi v Mokronogu.

Sadjarstvo.

Kako gnojiti sadnemu drevju?

Sadnemu drevju gnojimo lahko skozi celo leto, po leti in po zimi. Ne rečem pa s tem, da je gno-
jenje vsak čas jednako dobro, ampak da je boljše, če gnojimo po leti, nego če ne gnojimo nikdar, kar je pri nas skoraj splošna na-
vada. Da bi naši kmetje vedeli, kako dobro stori gnoj sadnemu drevesu, gotovo ne bi opuščali tega prekoristnega dela. Zemlji, kateri jemljemo s pridelki redilne tvarine, vrniti jih moramo v podobi gnoja in če to opustimo, ne smemo pri-
čakovati od nje mnogo sadu. Tudi zemlja, kateri ne damo krepčila, opeša.

Sadno drevje gnojimo tedaj, kadar imamo gnoja na razpolago. Najboljši čas pa je v jeseni in po zimi. Če gnojimo v tem času, razkroji se gnoj do spomladi in pride drevesu ravno takrat v prid, ko potrebuje največ redilnih snovi za rast, cvet in sad. Zimska mo-
krota prevaja te snovi polagoma v one zemske plasti, v katerih se nahajajo drobne koreninice, a te jih tu prav lahko porabijo. Če gnojimo pa po leti, ostanejo re-
dilne snovi v gornji plasti, ter čakajo tu na jesenski dež, kateri jih izpere do korenin. V tem času pa se lahko deloma razkroji ali

poizgube. Posebno, če raste pod drevesom trava ali kaka druga rastlina, pride ta gnoj jako malo v korist sadnemu drevesu, pač pa imenovanim rastlinam, katere ga porabijo za-se. Če gnojimo pa v jeseni ali po zimi, ko slednje rastline ne rastejo, prehajajo redilne snovi brez ovira do drevesnih korenin bolj globoko pod zemljo.

Najboljši gnoj za sadno drevje je živalski. Ta ima v sebi vse snovi, ki jih potrebuje rastlina, a vrhu tega zboljša z organskimi snovmi zemljo v mnogoterem oziru. Dá ji prvič črno barvo, radi česar se zemlja lažje segreje; drugič jo deloma zrahlja, na kar se korenine boljše razvijajo in tretjič drži boljše vlago, kar je za drevje v suhih letih jako ugodno, ker bi sadje v suši lahko pocepalo z drevesa. Gnoj, ki se rabi v sadovnjaku, naj bo masten, a ne preveč sprhnel. Gnoj, katerega je deževnica že večkrat izprala, zaleže malo; sveži gnoj pa je dober in se lahko rabi.

Posebno se pa priporočata v sadovnjaku gnojnica in stranišnica. Škoda je le, da ju spušča naš kmet navadno v potok. Imate namreč vse redilne snovi kakor gnoj in ste ravno tako in mnogokrat še več vredne nego gnoj. Pri rabi primešajmo jima do polovice vode, da se trava in rastline, ki rastejo pod drevesom ne oparijo. Poliva se pa pod drevo z navadnim zalivalnikom, ali s posebno pipo, skozi katero se pretaka tekočina iz soda na vozu ter se enakomerno razškropi. Kjer raste v sadovnjaku trava, je tako gnojenje posebno v jeseni največjega priporočila vredno. Tudi se naredijo pod drevesom z železnim drogom (štango) globoke luknje, v katere se vliva gnojnica. Ta način rabi se pogostoma spomladi in po leti, kadar raste pod drevesom trava, katero je škoda onesnažiti z gnojnico.

Umetna gnojila delujejo tudi izvrstno v sadovnjaku; navadno

so pa predraga, da bi jih mogli kupovati. Kadar jih rabimo, je najboljšo, če jih primešamo gnoju ali kompostu. Slednji se ne rabi mnogo v sadovnjaku, ker ima premalo redilnih snovi; če pa nadomestimo te z umetnimi gnojili, z gnojnico ali stranišnico, je kompost izvrstno gnojilo.

Gnojiti je treba pod skrajnim drevesnim vrhom. Najmlajše vejice na vrhu kažejo nam, do kam so zrastle korenine v zemlji in kje moramo gnojiti. Če gnojimo le okoli debla, bi drevesu ne hasnilo, ker ni tam mladih korenin, katere same zamorejo srkati živež iz zemlje ter ga dovažati večim koreninam. Skozi te se pretaka potem živež v deblo, veje in listje. Le mlada drevesa naj se gnojijo tudi okoli debla, ker se korenine pri njih niso še tako razrastle.

Gnoj, ki ga razgrnemo le vrhu zemlje, pride sadnemu drevju le malo v prid, ker ga porabijo prej druge rastline, ki imajo korenine bolj plitvo. Temu se deloma obranimo, kakor sem prej povedal, če gnojimo pred zimo, ko rastline ne rastejo. Boljše pa je, če gnoj zagrebemo pod zemljo. V ta namen se napravi pod drevesnim vrhom v krogu jarek, ki je okoli 30 cm globok in prilično pol metra širok. V ta jarek se dene gnoj, kateri se zopet zagrne z zemljo. Ta krog se pomakne pri vsakem gnojenju nekoliko bolj od debla. Tudi gori omenjene luknje, ki se napravljajo z železno palico, so dobre za tekoča gnojila. Napraviti jih moramo pa mnogo, da se vsa zemlja napoji z gnojnico in ne samo nekatera mesta.

A. Št.

Čebelarstvo.

Solnčni krog in čebela.

S u š e c.

(Nadalje.)

Po navadi nam prinese ta mesec z zavitim repom celo vrsto vedrih dnij, ki so krilati čebeli

nad vse dobro došli za izlet; prve cvetke spomladi odpirajo svoje čaše in ponujajo čebeli obilno kruha (cvetne moke, cvetnega prahu, obnožine), da bi ga pa pustile namazati s sladko strdjo, za to so v tem mesecu še preskope, in vendar bi reve strdi ravno zdaj tako krvavo potrebovale zavoljo tisočev mlade zalege, katerih vsak hoče svoj delež. Zato se čebelar nikakor ne sme vsled lepega vremena in bogate flore (cvetovja) dati zapeljati k misli, češ: Čebele za-se že dobivajo na prostem dovolj hrane, — ampak naj ravno ta, kakor tudi prihodnji mesec obrne vso svojo pozornost na strdene zaloge v panjevih.

Kake lepe tople urice si odberemo v to, da nekoliko natančneje preiščemo čebelarstvo, posebno ozir množice strdi in pravilnosti matičine. Vendar naj ta revizija (pregledovanje) ne bo pretemeljita. Če bi n. pr. v dzierzonovih panjih tako zgodaj ven vzeli vse satovje, bi to ne bilo samo odveč in nepotrebno, ampak tudi lahko zelo škoduje polkom, da, zgodilo se je vže ob taki priliki, da so čebele svojo lastno matico obsule in zadušile.

Odpri panj, potrkľaj nanj in pazi, kako se ti ljudstvo odzove, odvzemi potem slamnate blazine, ali mehko seno, s katerim si zavaroval zadnji prazni del panju, sploh zimsko odejo, potegni tudi papirnato podlago ven, (če si jo bil na jesen vložil) in preiskuj meljavó, nato pa odvzemaj s satnimi kleščami okvirček za okvirček. Čebel proste sate devaj takoj na stran, istotako strdene sate, na kojih ne najdeš čebel. Obsedene okvirje pa obešaj v tako imenovani satni hlapec, ali priprosteje v kak prazen panj, odvzemi jih pa samo toliko, da zadeneš na zalego.

Zdaj si dobro oglej zalego. Gnjezdó mora biti enakomerno in sklenjeno: to nam je znamenje, da je matica še čvrsta in rodovitna.

Če pa najdeš mej plošnato zakritimi celicami z zalego take, ki imajo polukrožne izbočene pokrovce (grbasta zalega), ti naj je to v dokaz, da kraljica ni več kaj pri močeh in da bo treba prej ali slej nadomestiti jo z boljšo. Je-li grbaste zalege le malo, potem lahko z odstranitvijo ali kasiranjem slabe matice potrpiš tje do rojev, če je polovica ali celo vsa zalega grbasta, poišči takoj matico, ter jo umori, polk pa čim prej združi s kakim slabičem. Kaj pa, če zalege sploh ne najdemo? Panj mora biti brezmatičen, kajti pri količkaj ugodnem vremenu mora imeti vsak pravilen panj vže zalego; tak polk se zaznamuje in kasira.

Ob enem preglej ljudstvo, kako kaj stoje s hrano? Od začetka sušca pa do pričetka dobre paše velikega travna potrebujejo čebele toliko, da, časih več živeža, nego vse zimske mesece od vinotoka sem skupaj.

Ko je revizija pri kraju, spravimo panjove zopet v red, vsi odvečni satni okviri ostanejo zunaj in ležišče se v toliko izoži, da je poslednji sat od zadej še zaseden s čebelami; vsled tega zoženja prostora sede čebele dosti bolj na toplem in se zamorejo enakomerneje in bolje razvijati. Zimska odeja se vloži zopet v panjove, zakaj le-ta je ravno v prvi vigredi čebeli dosti bolj potrebna, nego v pravcatih zimskih mesecih.

Po končanem pregledovanji (reviziji) si zaznamujemo stanje vsakega panja na posebnem listku na končnici. Stanje zalege, čebelnost in strdena zaloga se najbolje in najpregledneje porazredi (ali klasificira) s številkami: 1 (prav dobro), 2 (dobro), 3 (srednje), 4 (slabo).

Polki, ki jih bo treba pitati ali celo kasirati se vrhu tega zunaj končnice zaznamujejo s kredo, da jih lahko takoj zopet najdemo.

Ko smo tako vse dobro pregledali, mora biti naša prva skrb,

kjer je potreba, pomoči polkom z živežem. Pokladali bomo vsem polkom, kojih zaloga je dobila štev. 3 ali 4. Najboljši živež je zalotano strdeno satje, ki se porine do čebelnega gnjezda. Če pa teh ni pri roki, se nam bo ozreti po tekoči hrani in sicer se poklada v tako zgodnji spomladi le sladkor, nikdar med.

Za pitanje je primeren kristalni sladkor, kandis in tudi navadni beli sladkor v stožcih (štokcuker). Tega pa je treba prej prekuhati; na kilo sladkorja vzemi 1 liter vode, ko se je raztopilo, kuhaj pri voljnem ognju in skrbno posnemaj pene; ko se raztopina nič več ne peni, jo daj hladiti in deni v lesena ali plehnata torileca, ali še bolje, deni sladkorno raztopino v navadne strdene steklenice ali v one za skuhano sadje z bolj ozkim vratom, jih preveži s platnom in povezni na vehino odprtino. Sladka raztopina pronicava skozi luknjičavo platno in čebele pridno vsrkavajo podano hrano.

Kandis se da pokladati tudi suh: Kot oreh debele kosce kandisa deni v navaden kozarec, ki ga zopet povezni na vehino odprtino tako, da kandis leži na okvircih; o vlažnem zraku panjevem se polagoma raztaplja in čebele ga posrebajo.

Potrebujejo pa čebele v sušcu že precej hrane in sicer tem več, čim mileje je vreme, močna ljudstva potrošijo 1½ do 2 kg medu in tudi več; to dobro pomislite, da vam ne bodo polki kljub „futrangu“ vendarle uhajali med mrličce. Tudi spomladi ne smemo klasti malo a pogosto, ampak na redko, pa tedaj najmanj 1 liter sladkorne raztopine naenkrat.

(Nadalje pride.)

Splošno.

Kmetova opravila meseca marca.

Marec ima zavihan rep, pravi naroden pregovor. Nastopi li v tem mesecu gorko vreme, ki traja več časa, začnejo drevesa poganjati in cveteti,

kar pa ni dobro, kajti prepogostokrat se povrnejo mrzli dnevi in vničijo sad prihodnjega leta. Po pravici se tedaj naši kmetje bojé pred pregorkim vremenom tega meseca.

Sneg se je na polju večinoma že otajal in pričinja se tu novo življenje. Glavna opravila tega meseca so:

Na domu: Pri živini se nadaljuje opravila prejšnjega meseca. Posebno je paziti, da se živina v gorkih dneh večkrat izpusti na prosto in se hlevi med tem prezračijo. Če primanjkuje krme, kar je pri gospodarjih, ki je ne znajo preceniti in enakomerno razdeliti na celo zimo, jako pogosto, in smo prisiljeni hraniti živino s slamo ali drugačno malovredno pičo, moramo pridati tej krepilne klaje, kakor otrobov, soli, pogače, ki jih napravljajo v tovarnah iz lanenega, bombaževga, ričinevega semena itd. Gnoj na gnojišču lepo razgrnimo, dobro stlačimo ter pogrnimo z zeniljo. Najboljša zemlja za pogrinanje je laporjeva. Če je gnoj presuh, polijemo ga nekoliko z vodo. Skrbeti pa moramo, da gnojnica ne odteka, ampak se zbira v pokriti jami, od koder se večkrat izvaža po polju in po travnikih. V kleti naj se vino večkrat pregleda in zalije. Krompir naj se hrani v mrzlem in temnem prostoru, da ne kali.

Na polju: Nadaljuje se setev ječmena, graha, ovs, jarenine, detelje in proti koncu meseca se sadi v bolj gorkih legah zgodni krompir. Na travniku in pašniku nadaljuje se delo prejšnjega meseca.

V vinogradu: Reznja naj se dogotovi. Izkopavajo se ameriške okoreničenke ter cepijo v les. Take cepljene trte naj se devajo še za eno leto v trtnico, a še le gotove trte naj se sadé v vinograd. Postavlja se v vinogradu kolje in žica, a trte se vežejo. Po dovršenem delu na trti se vinograd prekoplje.

V sadovnjaku: Nadaljuje se obrezovanje, cepljenje in sajenje sadnega drevja. Ako nismo starega drevja še očistili, naredimo vsaj v tem mesecu to delo. Posebno lišaj in mah naj se ostržeta z drevesa, a dotična mesta naj se namažejo potem z vapnom, ki zamori te zajedalke.

Na vrtu: Seje se zelenjava na prosto. Pripravljajo se gredice za špargeljne, katere hočemo na novo zasediti. Zimske gredice se večkrat zalivajo.

V gozd u: Sečnja in čiščenje se dokončuje. Drva in listje se vozijo na dom.

Leženje jajec po zimi.

Gospodinje si vedno prizadevajo pospeševati leženje jajec po zimi, ker imajo od kokoši, ki v tem času nese, dosti več dobička. Zato hočemo v naslednjem opisati, kako je s perutnino po zimi ravnati, da dosežemo rečeni namen, posebno pa navesti obstojne dele neke jako krepke in vendar priproste in cene hrane s katere pomočjo se dajo doseči izvrstni, časih kar čudoviti uspehi.

Preje pa nekoliko opombic!

Najbolje neso po zimi mlade kokoši, ki so bile izvaljene sušca ali mal. travna dotičnega leta.

Kar se tiče sorte, so najboljše, ki neso že v starosti 5 do 6 mesecev: Haudanke, Španjolke, Creve-Coeur, Italijanke in Minorka-kokoši.

Jajca teh mladih jaric res da niso tako velika, kot ona dve do triletnih put, a kar je več vredno, po zimi gotovo neso.

Tudi 1½ do 4 leta stare zašluzijo Haudanke, Minorke, Dorking in Italijanke prednost pred domačimi, ker so v stanu, skozi celo zimo nesti.

Ako se natanko držimo doli navedene tabele za krmljenje, bodo začele mlade putke uže v drugem, stare pa celo v prvem tednu tega krmljenja nesti.

Da razvidimo, v kateri starosti kokoš zleže največ jajec, naj služi sledeče:

Dobra kokoš zamore nanesti v svojem življenju 600 do 650 jajec, in sicer:

v prvem letu	15 do 30 jajec
„ drugem „	100 „ 120 „
„ tretjem „	130 „ 150 „
„ četrtem „	140 „ 160 „

torej v prvih štirih letih skupaj 390 do 460 jajec; ostanek jajec, okoli 200 do 250, znese kokoš od 5. do 10. leta. Najboljša starost za nesenje je torej od 2. do 4. leta, in sicer se dobe v tem času tudi najboljša zimska jajca.

Nesenje jajec po zimi nima samo te dobre strani, da smo po zimi preskrbljeni z vedno svežimi jajci in da nam to donša več dobička, ampak dobimo tudi vso količino jajec, ki bi jih kokoš nanesla pri navadnem gleštanji v dosti krajšem času.

Kokoš, s katero se ravna po našem navodilu po zimi, bo znesla v enem letu 180 do 200 jajec, dočim bi jih pri navadnem ravnanju le 100 do 150. Dve leti stara kokoš, ki znese na leto 180 do 200 jajec, se bo v 3 letih skoro popolnoma iznesla in je potem najbolje, jo opitati in zaklati.

Take kokoši se daje v 3 do 4 tednih prav lepo in poceni opitati, ako se jim polaga zjutraj kuhanega in zmečkanega krompirja, pomešanega z rženimi otrobi in mesno moko, precej gorko, zvečer pa gorko oparjene koruze; za pijačo naj se jim da pustega ali posnetega mleka. Dobro je tudi, vreči v pijačo majhnih kamenčkov in peska, ker ta prebavljanje jako povspešuje. Potrebno je tudi, da je pri vsakih 10 kokoših petelin, ker bi sicer kokoši nehale nesti, kakor skušnja uči.

Važen činitelj za nesenje jajec po zimi je kokošnjak, čim toplejši je ta, tim več bo jajec.

Vendar pa toplina ne sme biti previsoka, ker se sicer rada naseli med perjadjo bolezen, zlasti pomanjkanje krvi. Skrbeti je kolikor moč za enakomerno gorkoto od 14 do 18° R. Imenitni posestniki imajo v ta namen vpejlano kurjavo z gorko vodo ali s paro. Pa to je le za imenovane; najboljši prostor za naše kure je goveji hlev, ki ima vedno okoli 12 do 16° R. Naredi ga lahko vsak sam in po ceni iz lesa in žičnate (dratene) mreže.

Da kokoši govejega hleva preveč ne onesnažijo, je bolje, da ne pustimo kokošij prosto tekati po njem.

V konjskem hlevu postavljati kokošnjak, ne priporočamo, ker ima oni zrak preveč amonijaka v sebi.

Vsaka kurja greda mora imeti po zimi po številu glav določeno velikost, popreko na 20 kokoši in 2 petelina 8 do 10 m². Ta prostor pa brez škode zadostuje tudi za 30 kokošij. Kurje grede morajo biti svetle in na vso moč snažne; vaj 1- do 2krat na teden naj se očistijo nesnage.

Tla naj so posuta s peskom, majhnimi kamenci in ostanki apnenega zidovja, da morejo kokoši v njem brskati in da dobijo vse potrebnega vapnenca za tvorjenje jajčne lupine.

Po nekod pokladajo kokošim jajčne lupine, pa le prerade počno potem kokoši žreti jajca. Zato smemo dajati lupine le prav na drobno strte in pomešane mej krmo; če bi pa vendar začele pobijati in žreti jajca, jim moramo pomešati mej hrano krede, vapnene vode ali na 10 kokoši vsak dan 1 žlico apnenega fosfata.

Če je gorek stan za kokoši neobhodno potreben, če hočemo da nam neso po zimi, je vendar ravno tako potrebna posebna in to dobra krma.

Ni vsaka krma zato in dolgo so poskušali, predno so prišli na sledeči način, pri katerem se doseže (seveda pri natančnem izpolnjevanju,) največ jajec po zimi:

Zjutraj od pol 8. do 8. ure kuhan in gorko zmečkan krompir pomešan z rženimi otrobi; to se daje toliko časa, da žival začne nesti, potem pa stopi na mesto krompirja mala pest mesne moke in kuhan ječmen, tudi pomešan z rženimi otrobi.

Od pol 12. do 12. ure zmes slabe pšenice s koruzo in ovsom in sicer 4/6 pšenice, 1/6 turščice in 1/6 ovsa. Več ovsa in koruze ne smemo dati, ker sicer kokoši preveč odebele.

Od pol 3. do 3. kuhan ječmen precej gorak. Vmes pa je treba vreči vsak dan nekoliko zelenja, bodisi odpadke od zimske salate, zelja, pesnega perja, zribane repe ali trave.

Kot pijača naj se jim daje vedno kislo ali pinjeno mleko precej gorko.

Za 20 kokošij in 2 petelina je porcija za en dan nekako takole velika:

Ječmena 0.9 kg, rženih otrobov 0.7 kg, pšenice 0.55 kg, koruze 0.13 kg, ovsa 0.13 kg, mesne moke 0.1 kg in 2 l mleka, pomešanega z 1 l vode.

Pri tej hrani pridejo stroški za 20 kokoši in 2 petelina na dan približno 48 beličev, na glavo torej okrog 2 beliča ali 1 kr. Ako pripravimo kokoši do tega, da bodo nesle v petih zimskih mesecih, listopadu, grudnu, prosincu, svečanu in sušcu, potem znašajo stroški za krmo v teh petih mesecih = 150 dnij po 2 beliča na dan za eno kokoš dobre 3 krone in za 20 kokošij in 2 petelina v istem času 66 kron.

Vsaka kokoš na gori omenjeni način hranjena, v zimskih mesecih lahko nanese 80 do 90 jajec, 20 kokošij torej 1600 do 1800 jajec, ki se plačujejo v tem času kos po 10 h 160 do 180 K, od tega odračunajmo stroške 66 K, ostane torej dobička 94 do 114 K od ene glave torej 4 do 5 kron.

Res, da bi morali tu vračunati tudi še stroške pri kokošnjaku in za oskrbovanje. Na drugi strani so se pa kokoši koncu tega časa odebelile in nam vrnejo kupno ceno 2 do 3 K in več nazaj.

Na vsak način nam kaže gorjenji račun uspeh, ki mora sleherno gospodinjo uzadovoljiti.

Kakor je razvidno iz krmske tabele, dobivajo kokoši samo naravno hrano. Ako kokoši dovolj pridno ne neso, primešaj zjutraj mej gorko pičo za 16 kokoši žlico semena bodeče koprive ali,

kar ima še večji uspeh, kavno žličko paprike.

Ko se zima bliža svojemu koncu in solnčni žarki krepkeje ogrevajo zemljo, spustimo perutnino, ki je bila celo zimo zaprta, venkaj na prosto na zelene trate in v sadne vrtove, da dobijo zelenja v sé in pobirajo črvovje; sploh morajo imeti čim največ slobode, da se po zimi narejena tolšča nekoliko poizgubi.

Kot pičo dobivajo v tem času pšeničnih smetij in za pijačo kislo mleko.

V poletnem času ti nanosi taka kokoš gotovo še 80 do 120 jajec.

Ko zopet nastopi zimski starec s sneženim ivjem, treba je kokoši spraviti zopet v hlev in zopet pričeti z zimsko pičo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 9.: Ant. Š. v Pav. p. Gr. Štajarsko. Nameravam njivo prirediti v 5 letni travnik. Zemlja je ilovnata in lega travniku bi bila pošev, kjer bi ga namakala iz dvorišča se stekajoča gnojnica. Ta prostor bi že pred več leti zasejal, ko bi se mi cena trav ne zdela previsoka in bi se mogel zanesti na dobra semena. Prosim, množino in ceno take mešanice naznaniti in potrebno umetno gnojilo.

Ktera umetna gnojila bi bila dobra za zboljšanje slabo obrastle pšenice in rži?

Odgovor 9.: Deteljno-travnata mešanica za 5 letno dobo naj obstoji iz $\frac{1}{3}$ detelj (domača, bela in rudeče-bela detelja) in $\frac{2}{3}$ trav (mačji rep, laška, francoska, angleška pahovka, travniška bilnica in pasja trava). Taka semena dobite potom „Gospodarske zveze“, ki si pusti naročeno blago od trgovca glede kaljivosti, čistoti in krajevnosti zajamčiti; na podlagi izpostavljenega spričevala se preiščejo semena na c. kr. semenski postaji na Dunaji pa tudi pri preskuševališču v Ljubljani glede navedenih lastnostij. Dobite 6 vrst trav in 3 vrste detelj in sicer vsako vrsto v svojem zavoju, tako, da si jih bote zmešali sami. Specifično težja semena od 3 detelj in mačjega repa sejte skupaj, lažja travnata pa skupno. Od semenske trgovine, od ktere se bode

seme naročilo, se že seje tri leta na poskušnjo z ugodnimi uspehi. Za 10 arov (1 mernik) bi se potrebovalo kakih 6 kg take mešanice, ki bi stala okoli 3.10 gld. = 6 K 20 h, tedaj z ozirom na 5 letno dobo vedno ceneji v primeri z navadno deteljo, koje je treba za tak prostor 3 kg posejati v vrednosti 1.50 gld. Razun tega o slabih košnjah, ako detelja ne uspeva, pa trava toliko bujnejše, krma je gotova.

Glede gnojitve za novo prirejene travnike velja sledeče: Trave naj se sejejo v dobro, z domačim gnojem zagnojeno njivo, kjer je rastla preteklo leto kaka okopavina (krompir, repa, turšica itd.). Dobro je pri takej spremenitvi njive v travnik po zimi kakih 400 kg žlindre in 300—400 kg kalijeve soli na 1 ha potrositi. Spomladi naj se vzame neposredno pred setvijo mesto žlindre, 200 kg superfosfata.

Onemogle ozimnine je moči zboljšati s čilskim solitrom, koje gnojilo da pri 100 kg 300 kg več zrnja, ako so druge redilne snovi v obilnej meri v zemlji. Sploh je pa to umetno gnojilo le v omejenej meri rabiti, kajti cena je visoka, 100 kg stane okoli 13 gld., nasprotno pa ima zrnje jako nizko vrednost. Da solitar koristi rastlinam se spozna v teku 8 dnij po temnozelenem perji. Pri pšenici kakor pri rži se vzame na 1 ha do 100 kg, od ktere množine naj bi se potrosila $\frac{1}{3}$ že v jeseni, druga tretjina v mesecu marcu in zadnja porcija v aprilu. Pozneje je uspeh tega dragega gnojila negotov, ker rastlina ne srka več redilnih sokov iz zemlje. Da se mora tako majhna množina na 1 ha potrositi, naj se zmeša solitar s 3 kratno množino prsti ali pepela. — Uspehi so večinoma zelo lepi, toda zrnje je v primeri z dragim gnojilom prepoceni.

Vprašanje 10.: F. K. v B. na Koroškem. Imam mnogo ovac, primanjkuje mi krme za nje, vprašam torej, ali bi ne smel po ozimnem žitu pasti brez kake škode?

Odgovor 10.: Zmerna paša z ovcami nič ne škoduje ozimnemu žitu, kadar je zemlja premrzna, nego le še koristi, če je žito dobro obraščeno. Ovce odtrgajo prebujno razvite kali, ki bi povzročile, da bi žito poleglo in bi zgubilo zrnje izdatno na svoji teži. Razun tega je za dolge kali nevarnost, ako odeja snega zemljo pokriva, da jih srež potrga s koreninicami in tako žito izdatno razredči, kar pa zabranimo, če ovce dolge kali odgriznejo.

Mehove za žveplanje grozdja

proti plesnobi, kateri so od deželne šole na Grinu preskušeni in priporočeni, izdelujeta in imata na prodaj Jos. Hudaklin v sv. Jerneju in Fr. Ruech v Kostanjevici, Dolenjsko. Cena za kos je šest kron, pri večjem številu 10%—15% popusta.

Kmetijsko društvo v Laškem

ima na prodaj 800 kg deteljnega semena, bukovo olje 100 kg 1 gld. 70 kr. franko, tamošnji kolodvor.

Več stotov pšenične slame

ima na prodaj Miha Poličar, posestnik, Velko Naklo pri Kranju, cena po dogovoru.

Železne izdelke, kakor sekire, krampe,

ima na prodaj „Kmetijsko društvo v Gorjah“ pri Bledu.

Kravje zvonice izdelujejo na Kranjskem

edino le pri nas, ter jih prodaja „Kmetijsko društvo v Gorjah“ pri Bledu.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vrtna in poljska semena vsake vrste.
- 2.) Za vinarstvo: Zajamčeno žveplo in modro galico, škropilnice, mehove, gumice.
- 3.) Cepilno, vrtno in drugo orodje.
- 4.) Po članih društvenih trgovcih vse gospodarske in gospodinjske potrebščine.

Vabilo

na

V. redni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Cirknici

registrirane zadruga z neomejeno zavezo

kateri bode

drugo postno nedeljo, dne 11. marca 1900

ob 1/24. uri popoldne v društv. domu.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo računskega pregledovalca.
- 3.) Potrjenje računa za l. 1899.
- 4.) Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.
- 5.) Prememba pravil.
- 6.) Razni nasveti.

V Cirknici, dne 22. februarja 1900.

Opomba. Ako bi ne došlo ob določenem času zadostno število zadrugnikov, se prične ob 4. uri drugi občni zbor natančno po zgornjem „Vabilu“ ne glede na število navzočih zadrugnikov.

S e j m i

(v času od 10. marca do 10. aprila 1900)

na Kranjskem:

10. marca na Raki, na Smuku.
11. „ v Senožečah.
12. „ v Sodražici, v Drnovem (pri Krškem), v Kotredežu, na Veseli gori pri Rakovniku, Radoljici (za živino), Kamniku, Turjaku in v Spod. Logatcu.
13. „ v Čermošnicah.
14. „ v Št. Vidu pri Vipavi.
15. „ v Ložu.

17. marca v Mengšu, Žužemberku, v Loki in Št. Petru na Krasu.
18. „ v Starem trgu pri Poljanah.
19. „ v Št. Vidu (na Blokah) in v Premu.
20. „ na Igu, v Moravčah, v Kočevji, v Dvoru.
25. „ v Št. Juriju pri Novem mestu.
24. „ v Trzliču.
26. „ v Lukovcu, v Dolu, v Mirni peči, v Št. Jerneju (za konje).
26. „ na Dolih pri Litiji.
27. „ v Metliki.
31. „ v Rovišah pri Krškem.
1. aprila v Loškem potoku.
2. „ na Rakeku.
3. „ v Zgornjem Tuhinju.
10. „ v Ložu.

Na Štajerskem:

15. marca v Zdolah, v Soseski, Pletarje, na sv. Jedert dan v Mureki, Podčetrtnom, v Št. Jerneju pri Poličanah.
18. „ pri Novi Štifti (na Ptujski gori).
21. „ v Pernovu blizu Žalca.
24. „ v Slov. Gradcu.
27. „ v Spod. Kostivnici.
3. aprila v Celju, v Dromlji pri Mariji Magdaleni.
4. „ pri Sv. Primožu.

Na Koroškem:

10. marca v Št. Mohorju.
12. „ v Lavamintu
13. „ v Gminti.
14. „ pri sv. Andreji.
17. „ v Pusarnici.
20. „ v Gribeni.
25. „ v Št. Lenartu.
27. „ v Velikovecu.
31. „ v Gradišah.
1. aprila v Renvigi.
6. „ v Trebižu.
9. „ v Ukvah.

Na Primorskem:

15. marca v Borštu (za živino), od dne sv. Hilarija 8 dni v Gorici.
18. „ v Tolmecu.
20. „ v Komenu, Ricmanih, Monfalkonu, v Bovcu in v Gradiški.
- 26., 27. in 28. marca v Ogleji.
5. aprila v Nabrežini.

Listek.

Nekaj potnih vtisov iz Zjedinjenih držav.

Kje naj išče kmetovalec zanimivejše dežele za proučevanje od severo-amerikanskih zjedinjenih držav, se vprašamo primerjajoč ameriške cene kmetijskih pridelkov z našimi domačimi, ki nam komaj še pokrivajo proizvodne stroške. Kako pač ravnaajo ondotni poljedelci? bi radi ve-

deli. Dalje: koliko novosti v našem domačem kmetijstvu, zlasti na polju strojev, imamo zahvaliti svojim prekmorskim tovarišem! Ne oziraje se na to zaslužijo ondotne razmere tudi zato vso našo pozornost, ker imamo opraviti z najhujšimi tekmeci (konkurenti).

„Kakor spodbujajoče je vplivala name vselej vožnja po naših domačih dobrih, pripoveduje nek nemški popotnik, „ravno tako sem bil vsled vožnje po blagoslovljenih planjavah severo-ameriških globoko prevarjen in presenečen. Ne rečem, da bi me potovanje ne bilo docela uzadovoljilo, ne, človek vidi za to preveč novega; najbrže se mi je tudi tu zgodilo, kakor se zgodi premnogokrat v življenju: kjer je imela preje nekoliko prebujna domišljija prosto roko, sledi za njo navadno neko hladno streznjenje, ko ugledaš resnico.

Pričeniš z državo Novi Jork, koja sem proti severozahodu prepotoval skoro po celi njeni dolgosti — okr. 440 angleških milj*) — nahajamo tu še čisto podobno sliko o kmetijstvu, kakor doma. Menjavajo se ožje in širše doline mej hribi, večkrat znamenite višine, ki so obraščeni še z obilnim drevjem, žita pa se vsled neravne zemske površine prideluje le malo; tudi zemlja je precej slaba, največ zvezni peščenec. V okolici večjih mest je malo rodovitna zemlja spremenjena v zelenjadne vrtove, ki zalagajo angleško-ameriško kuhinjo s priljubljeno zelenjavo, kamor prištevajo poleg nam znanih še nekatere druge vsehne vrste.

Bolj oddaljene proge se pečajo z živinorejo, skoro ves izsekani svet je spremenjen v pašo, le tu in tam služi kosce zemlje pridelovanju turšice ali bilnatega žita. Tu nahajamo tudi mlekarne za večja mesta na vzhodu, pred vsemi za orjaški Novi Jork s svojimi 3 1/2 milijoni prebivalstva. Kljub temu ogromnemu številu konsumentov je cena, ki jo dobiva farmar (amer. kmetovalec) za mleko, nizka in gledati mora sam, kako bo shajal s plačo 12 vinarjev (2 1/2 centa) za liter mleka franco na kolodvor postavljenega.

V pridelovanji žita pri opisanih razmerah ti farmarji vže davno ne morejo več tekmovati s svojimi tovariši na zahodu in le največja varčnost v zvezi z ameriško prakso, ki nikdar ne vtakne beliča v brezkoristno podjetje, jim omogoča skromni obstanek. Slovenskemu kmetovalcu bi se kar lasje ježili, ako bi videl hleve,

*) 1 angleška milja = 1523 m.

v katerih mora uboga živina predrgati tukaj zelo nevljudno zimo. Največkrat leseni oboji, redkeje zaprte staje iz iste tvarine, so vse prednosti, ki jih ima ta mlečna žival pred klavno živino na zahodnih prerijah. *)

(Dalje prih)

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Kateri zakoniti predpisi veljajo glede trgovčeve korespondence?

Odstavek drugi člena 28. trgovinskega zakonika določa, da je trgovec dolžan, došla mu trgovska pisma hraniti in pridržati si prepis ali kopijo tistih trgovskih pisem, katera sam odpošilja, ter le-ta pisma po časovnem redu vpisavati v kopirno knjigo. Ker spada ta kopirna knjiga med trgovske knjige, velja zanjo to, kar smo že v zadnji številki omenili o trgovskih knjigah sploh, na kar torej tu opozarjamo. Vprašanje je, ali se mora prepisati ali kopirati pismo, katero je odposlal trgovec, dobesedno ali ne. Vselej ni treba, da bi bila kopija dobesedna, vendar mora obsežati bistvene dele pisma, tako da se navadni, zgolj formalni pristavki smejo izpustiti. Kopija nikakor ne sme biti samo izvleček iz pisma in tudi ne sme obstajati zgolj v zabeležkih na došlem pismu: „na to pismo sem odgovoril dne tega in tega“. Tudi kopirna knjiga mora se hraniti 10 let po zadnji vknjižbi.

Ako trgovec vseh teh predpisov glede svoje korespondence ne upošteva in se po njih ne ravna, ga sicer naravnost nobena kazen zato ne zadene, pač pa lahko izgubi na ta način zelo važno dokazilo v pravih, kajti velika množina trgovskih pogodb se sklone pismenim potom, pismeno dobiva trgovec naročila, pismeno obvešča svoje odjemalce o odpošiljavi blaga, grosiste ali tovarnarje, od katerih dobiva blago, o kakovosti blaga, ali o blagovnih napakah itd.

Ako torej ne skrbi trgovec, da se mu korespondenca ohrani, izgubi, če

*) Prerijska je velika rodovitna ravnina brez drevja v sev. Ameriki med reko Misissippi in mej skalnatim pogorjem. So deloma ravne, deloma valovite, največ brez lesa in vode, z bobotno travo, tako da se horizont na vse strani vtaplja v travnato morje, ki se, od vetra majano, giblje doli in gori. Prerijski požari, deloma slučajni, deloma nalašč provzročeni, uničijo slednje rastlinsko življenje, razven korenin, ki kmalu znova poženo.

nastane kaka pravda, kar se v trgovskem življenju čestokrat pripeti, važno dokazilo. Razven tega pa, ako doleti trgovca nesreča in mora ustaviti plačila, lahko zapade v smislu kazenskega zakonika v občutno kazen, ako je pušcal v nemar določbe zakona glede korespondence. Kot pravilo torej veljaj, da vodi trgovec vestno svojo korespondenco, shranjuj došle dopise ter skrbi za prepis ali kopiranje odposlanih pisem, kopirno knjigo pa hrani!

Nove novce po pet kron izdajati bodo pričeli dne 15. marca skupno v Avstriji in na Ogrskem. V obeh državnih polovicah bodejo nakovali te vrste novcev za 64 milijonov kron. Od teh spada na našo državno polovico 44.8 milijonov kron, torej 8.96 milijonov komadov novcev, na ogrsko polovico pa 19.2 milijonov kron, torej 3.84 milijonov komadov.

O b r t.

Obrtni pravnik.

(Pod tem zaglavjem hočemo razpravljati o praktično važnejših točkah obrtnega prava, osobito našega obrtnega reda)

1. Mojster in učenec.

Kedor vstopi pri imejitelju obrta, da se pri njem tega obrta praktično nauči, je obrtni učenec. Ali je pa obrtni učenec tudi človek, ki vstopi v delalnico n. pr. pasarjevo, ali pa stugarjevo, kot hlapec, da tam snaži, kuri, goni ročno kolo pri malih strojih, iznaša izdelke in donaša surovine, kateri pa je pri sebi sklenil, da porabi svojo navzočnost kot hlapec v delalnici tudi v to, da se pri tej priliki izuči v pasarstvu ali pa v strugarstvu? Tak človek v smislu zakona ni obrtni učenec, ker treba v ustanovitev učnega razmerja posebne ustmene ali pis-mene pogodbe med mojstrom in onim, ki hoče postati učenec, ali njegovim postavnim zastopnikom (očetom, varuhom), iz katere je razvidno, da se dotičnik hoče učiti tega obrta.

Ali sme vsak obrtnik imeti učence? Samo tisti obrtnik jih sme imeti, ki ima sam ali katerega namestnik ima sposobnost, omogočiti učencu obrtno izobrazbo.

Tudi ne smejo imeti mladoletnih učencev taki obrtniki, ki so bili obsojeni radi kakega hudodelstva ali radi pregreška ali prestopka izvirajočega iz dobičkarije ali naperjenega proti javni nramnosti. Pač pa ima obrtna gosposka pravico, v uvaževanja vrednih slučajih, kjer se ni bati slabega upliva na učence, tudi ravnokar navedenim obrtnikom dovoliti uporabljanje mladoletnih učencev v obrtu. Obrtna gosposka pa ima nasprotno tudi pravico, mojstrom, čeprav proti njim ni nobenega zgoraj omenjenih vzrokov, ako pa ravnajo proti svojim dolžnostim napram učencem, ali če v nramstvenem oziru pri njih preti učencem nevarnost, ter ako učencev ne puščajo v nadaljevalno šolo, vzeti pravico imeti učence. Taka prepoved izda se prvič le za gotov čas, ako se pa potem mojster zopet zagreši, pa za stalno.

Glede števila učencev pa sme obrtna zadruga določiti, koliko učencev v primeri s pomočniki sme imeti posamezni mojster.

Cela učna doba za učenca traja pri obrtih, ki niso tovarniški, najmanj dve leti in ne več kot štiri leta, pri obrtih pa, kjer je izvežbanje le enostransko, n. pr. pri takih strugarjih, ki izdelujejo samo gumbe iz biserne matice (Perlmutter), pa največ tri leta. V to učno dobo všteva se ves čas, pa če ga je tudi prebil učenec pri večjih mojstrih istega obrta in tudi čas, ki ga je prebil učenec pri mojstru za poskušnjo. Taka poskušnja ne sme trajati nad tri mesece. Podaljša pa se učna doba kazenskim potom, toda k večjemu za eno leto, ako je učenec iz lastne nemarnosti, opetovano zanemarjal strokovni poduk, ali ako ni prestal preskušnje, katero predpisuje statut dotične obrtne zadruge.

Vsekako se ima skleniti med mojstrom in učencem, če je ta mladoleten, seveda njegovim oče-

tom ali pa varuhom, učna pogodba, in sicer takoj ob nastopu učenca, ali ako je bil ta nekaj časa na poskušnjo, takoj po preteku poskušne dobe. Ta pogodba sklence se lahko pismeno, v katerem slučaju se mora takoj vložiti pri načelstvu obrtne zadruge, ali pri občinskem uradu. Ali pa se ta pogodba sklence ustmeno pred načelstvom obrtne zadruge, ali ako mojster ni član zadruge, pred občinskim uradom. Vsebino take ustmene učne pogodbe imajo vknjižiti zadruge ali uradi v posebno knjigo.

Kakšna mora biti vsebina te pogodbe? Pogodba ima obsežati 1. imena in stan strank, 2. določilo, da je mojster dolžan poučevati učenca obrtne ročnosti, 3. določilo a) o učnini, b) o plači, c) hrani in d) obleki učenca, 4. določilo o plačevanju sprejemne in oprostilne pristojbine.

(Dalje prih.)

ZADRUGA.

Črtice iz zadružnega prava.

Piše dr. Ivan Šusteršič.

I.

Namen sledečih člankov je, seznaniti prijatelje zadružnega življenja z najvažnejšimi določili našega „zadružnega prava“, t. j. tistih naših zakonov, ki se pečajo s prostranim poljem zadružništva. Pred očmi pa imamo le „pridobitne in gospodarske zadruge“, mej katere spadajo vse naše posojilnice, kmetijska društva, konsumna društva itd. Od teh zadrug se bistveno razlikujejo „obrtne zadruge“ ki ustrezajo drugim namenom in so zasnovane na temelju obrtnega reda. Z obrtnimi zadrugami se v sledečem ne bomo pečali; če govorimo torej tukaj o zadrugah, imamo izključno v mislih pridobitne in gospodarske zadruge.

Temelj našemu zadružnemu pravu se je položil z zakonom z dne 9. aprila 1873, dež. zak. št. 70. Ta zakon je še danes v polnem obsegu v veljavi, akoravno si vlada že več let prizadeva, nadomestiti ga z novim zakonom, češ,

da se je zadružno življenje od leta 1873. sem pa do danes tako velikansko razvilo, da je treba novega zakona, prilagojenega sedajnemu velikanskemu razvoju zadružništva. Kako impozantna je zadružna organizacija postala, izpričuje n. pr. že okolnost, katero je leta 1886. v državnem zboru konstatoval govornik poljskega kluba v debati o nujnem predlogu dr. Šusteršiča glede postopanja nekaterih sodišč napram Raiffeisen-skim posojilnicam, okolnost namreč, da je denarni promet vseh v Avstriji obstoječih posojilnic večji, nego promet avstro-ogerske banke, — da tedaj posojilnični promet v tostranski državni polovici presega promet osrednjega denarnega zavoda, v katerem se osredotočuje denarni promet in denarna sila Avstrije in Ogerske! Gotovo je, da se leta 1873., ko se je delal zadružni zakon, ni mislilo na tako velikanski razvoj zadružnega življenja. Kljub temu pa se mora priznati, da je zakon iz leta 1873. dober in da je v stanu, zadoščati še mnogo večjemu razvoju zadružništva, nego je sedanji.

Glavno, zlato načelo zakona je: popolna svoboda zadružništva. Zadruge se smejo svobodno snovati, ne da bi bilo za to potreba vladnega dovoljenja. Potreba je le, da pravila vsebujejo vsa tista določila, ki so označena v §. 5. zakona, potem nobena sila ne more ustanovitve zadruge zaprečiti. Tudi pred izdajanjem tega zakona so se smela ustanavljati zadrugam podobna društva — a treba je bilo v ta namen vladnega dovoljenja, ki je bilo doseči le s težavo. Naš zakon je napravil konec vladni „protekciji“ in uvedel načelo zadružne svobode. Kmet, obrtnik, uradnik, delavec, vsak stan, ki čuti potrebo, v združenju iskati podkrepljenja svojih koristi — naj se v postavni obliki svobodno, neodvisno od vlade, združuje v zadruge. Ta dobrot se je tudi v obilni meri izrabila — nastal je nebroj zadrug v prilog raznim stanovom: v prilog kmetškemu stanu Raiffeisenske posojilnice in razne nabavne, prodajalne in produktivne zadruge; v prilog uradnikom razna konsumna in kreditna društva; v prilog delavskemu stanu konsumna društva;

v prilog obrtnemu stanu razne surovinske, skladiščne, produktivne in kreditne zadruge. Najmanj se je dobrote zadružne svobode poslužil trgovski stan — akoravno bi mu zadružna organizacija prijala, da se osvobodi robstva nasproti „zlati internacionali“, nasproti mozeg vseh krščanskih narodov izsesavajočemu mejnarodnemu velikemu kapitalu.

Toda vrnimo se k zadružnemu zakonu. Kakor vsako človeško delo, tako tudi ta zakon ni prost pomankljivosti. Glavna pomankljivost je, da ne določuje ničesar o razmerju zadrug nasproti obrtnim predpisom. V tem oziru vladajo vsled te pomankljivosti uprav kaotične razmere; nihče ne ve, kaj zadruga sme in česa ne sme. In tako so, kar je najhuje, odprta vrata raznim birokratičnim eksperimentom. Vsaj na Kranjskem v zadnjem času to britko občutimo: zadružni poslovodje in načelniki se križem kaznujejo od upravnih oblasti; kakor se ganejo, jih že čaka denarna kazen. In vendar ni nikjer zle volje. Toda o tem pozneje.

(Dalje prihodnjic.)

D o p i s.

Iz Št. Jurja pri Kranji. (Koncem februarja). Dne 14. januarja popoldne po službi božji vršilo se je pri nas posvetovanje o ustanovitvi Raiffeisenove posojilnice za občino Št. Jurij ter okolico. Posvetovanja udeležilo se je precejšnje število kmetovalcev iz Št. Jurja in okolice, osobito bile so zastopane zgornje vasi. Na posvetovanji zbrane pozdravi domačin posestnik in stud. agronom. g. Al. Bergant, ter jim kaj lepo naslika važnost zadružne organizacije z ozirom na težnje in bremena kmetovalca.

Na to pojasni g. Pelc, tajnik „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani, navzočim važnost vstanovitve Raiffeisenove posojilnice v tem kraju, raztolmači Raiffeisenov sistem ter naslika blagodejno delovanje posojilnice.

Nato razloži govornik navzočim pravila Raiffeisenove posojilnice na kar se je izvolilo načelstvo.

Zadruga omejila se je na šentjursko župnijo, Velesovo, Tupaliče in Čirčiče.

Občepriljubljeni gospod Francišek Traven, kaplan v Št. Jurji izvolil se je načelnikom.

Posojilniške posle bode vodil odbornik gospod Ivan Rihtaršič, koji je že tri leta s posebno marljivostjo in spretnostjo vodil na svojem prejšnjem mestu v Srednji vasi v Bohinju ondotno posojilnico.

Posojilnica bode poslovala v no-
vozgrajeni vili g. K. Zihlerla v koji se
nahaja tudi poštni urad.

Navzoči so sledili z zanimanjem
govornikoma, ter vstrajali do konca.
Čast zavednim kmetovalcem! Okolo
šeste ure končali smo 2½ ure trajajoče
posvetovanje, ter se razšli veseli in
zadovoljni z zavestjo, da smo prizidali
zopet kamen gospodarski organizaciji,
ter postavili temelj boljši bodočnosti
tudi za naš kraj. —c.

R a z n o.

Hranilnica in posojilnica v Vipavi ne uraduje več ob nedeljah,
ampak ob sredah in sobotah ob do-
ločenih urah kakor dosedaj.

**Raiffeisnovе posojilnice v Pred-
arelskem.** Leta 1889 pričelo se je s
snovanjem Raiffeisnovih posojilnic, v
letu 1895 najdemo že zvezo Raiffeis-
novih posojilnic, danes ima pa že več
kakor polovico županstev svojo Raiff-
eisnovο posojilnico.

Vseh Raiffeisnovih posojilnic je
danes že 57. Deželna vlada tam pod-
pira to vgibanje in sicer s p spevkom
100 gld. K ustanovnim stroškom se
ustanovljajočim Raiffeisnovim posojil-
nicam nadalje s pokritjem stroškov
revizij.

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu januarju 1900.

Posojilnica Renče pri Gorici: Pre-
jemkov 1834 K 82 h, izdatkov 1801 K 21 h,
denarni promet 3636 K 03 h, prejete hranilne
vloge 280 K 70 h, izplačane hranilne vloge
639 K 14 h, dana posojila — K — h, vrnena
posojila 670 K 40 h.

Hranilnica in posojilnica Rovte: Pre-
jemki 6640 K 27 h, izdatki 5380 K 63 h, de-
narni promet 12020 K 90 h, prejete hranilne
vloge 1239 K 80 h, izplačane hranilne vloge
968 K 59 h, dana pos. 866 K, vrnena pos. 520 K.

Hranilnica in posojilnica Semič: Pre-
jemki 8667 K 32 h, izdatki 5320 K 86 h, de-
narni promet 13.988 K 18 h, prejete hranilne
vloge 5417 K 54 h, izplačane hranilne vloge
200 K, dana posojila 5120 K, vrnena posojila
1000 K.

Hranilnica in posojilnica Senožeče:
Prejemki 6617 K 80 h, izdatki 6130 K 36 h,
denarni promet 12.748 K 16 h, prejete hra-
nilne vloge 970 K, izplačane hranilne vloge
— K — h, dana posojila 4120 K, vrnena poso-
jila 3950 K.

**Hranilnica in posojilnica v Srednji-
vasi:** Prejemki 26.659 K 11 h, izdatki 26.049 K
38 h, denarni promet 52.708 K 49 h, prejete
hranilne vloge 4387 K 76 h, izplačane hra-
nilne vloge 7424 K 47 h, dana posojila 18.501 K
97 h, vrnena posojila 2026 K 68 h.

Hranilnica in posojilnica Staraloka:
Prejemki 12.053 K 75 h, izdatki 9616 K 82 h,
denarni promet 21.670 K 57 h, prejete hranilne
vloge 5849 K, izplačane hranilne vloge 5620 K
32 h, dana posojila 3920 K, vrnena posojila
2400 K.

**Hranilnica in posojilnica v Sempetru
pri Gorici:** Prejemki 9015 K 48 h, izdatki
8938 K 54 h, denarni promet 17.954 K 02 h,
prejete hranilne vloge 3598 K, izplačane hra-
nilne vloge 3386 K 34 h, dana posojila 5170 K,
vrnena posojila 1930 K.

Hranilnica in posojilnica Tomišelj:
Prejemki 7168 K 90 h, izdatki 5168 K 28 h,
denarni promet 12.337 K 18 h, prejete hra-
nilne vloge 2381 K 40 h, izplačane hranilne
vloge 1596 K 98 h, dana posojila 2770 K,
vrnena posojila 1250 K.

V mesecu februarju 1900.

**Hranilnica in posojilnica v Zgornji
Besnici:** Prejemki 1166 K 73 h, izdatki 255 K
86 h, denarni promet 1422 K 59 h, prejete
hranilne vloge 694 K, izplačane hranilne vloge
250 K, dana posojila — K — h, vrnena poso-
jila 400 K.

Hranilnica in posojilnica v Cirknici:
Prejemki 15.006 K 36 h, izdatki 9183 K 56 h,
denarni promet 24.129 K 92 h, prejete hra-
nilne vloge 11148 K 96 h, izplačane hranilne
vloge 6436 K 26 h, dana posojila 500 K, vrnena
posojila 1550 K.

Hranilnica in posojilnica v Cerkljah:
Prejemki 6354 K 12 h, izdatki 3723 K 89 h,
denarni promet 10.078 K 01 h, prejete hra-
nilne vloge 690 K, izplačane hranilne vloge
66 K, dana posojila 2876 K, vrnena posojila
40 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah:
Prejemki 12.202 K 01 h, izdatki 10.608 K 82 h,
denarni promet 22.810 K 83 h, prejete hra-
nilne vloge 9705 K 75 h, izplačane hranilne
vloge 3120 K 08 h, dana posojila 3485 K 72 h,
vrnena posojila 674 K 80 h.

Tržne cene žitu na Dunajski borzi dne 22. februarja 1900. (za 50 kg)

	za pomlad,	za maj-junij,	za jesen
Pšenica	K 7.57,	K 7.64,	K 7.85
Rž	6.55,	6.65,	6.75
Turšica	5.40,	—,	—
Oves	5.21,	5.22,	—

Na trgu v Ljubljani

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.60,	K 18.40
„ rž	14.40,	15.—
„ ječmen	13.60,	14.—
„ oves	12.40,	13.60
„ turšico	12.—,	12.40
„ krompir	5.—,	—
„ seno	4.40,	—

Na trgu v Kranju

	za 100 kg	
za pšenico	K 17.50	
„ rž	17.68	
„ ječmen	15.56	
„ oves	16.20	
„ turšico	—	
„ krompir	5.45	
„ seno	4.35	

Na trgu v Črnomelju

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.80	
„ rž	13.60	
„ ječmen	12.—	
„ oves	11.90	
„ turšico	12.10	
„ krompir	4.—	
„ seno	4.—	

Na trgu v Metliki

	za 100 kg	
za pšenico	K 20.—	
„ rž	18.—	
„ ječmen	16.—	
„ oves	9.—	
„ turšico	14.50	
„ krompir	6.—	
„ seno	6.50	

Na trgu v Mariboru

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.90	
„ rž	12.90	
„ ječmen	13.40	
„ oves	13.20	
„ turšico	12.50	
„ krompir	6.—	
„ seno	4.60	

Na trgu v Ptuj

	za 100 kg	
za pšenico	K —, K 15.—	
„ rž	12.—, —	
„ ječmen	12.—, —	
„ oves	11.—, 14.—	
„ turšico	12.—, —	
„ krompir	2.60, —	

Na trgu v Celovcu

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.—	
„ rž	14.50	
„ ječmen	13.50	
„ oves	11.50	
„ turšico	12.25	

Na trgu v Velikovem

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.—	
„ rž	14.—	
„ ječmen	13.—	
„ oves	11.20	
„ turšico	12.—	

Na trgu v Gorici

	za 100 kg	
za pšenico	K 17.—, K —	
„ domačo	—, —	
„ inostransko	—, —	
„ rž	—, —	
„ ječmen	—, —	
„ oves	13.50, —	
„ turšico	13.50, 13.70	
„ krompir	6.—, —	
„ seno	4.—, —	

Tržne cene surovih svežih kož

	za mesec februar:	
Goveje kože, težke à kg	K —.88	
„ lahke	—80	
Telečje	1.14	
Prešičeve	—70	
„ slabe	—54	

Članom „Gospodarske zveze“!

Opetovano smo opozarjali že vse hranilnice in posojilnice, kakor
tudi še ostale zadrage, da naj ločijo pisma „Gospodarske
zveze“ od onih za Ljudsko posojilnico. Pisma za
Ljudsko posojilnico so ona, katera se tičejo hranilnih vlog
pri Ljudski posojilnici ali pa izposojil od iste; vsa druga
pisma pa je nasloviti na „Gospodarsko zvezo“.

Pisma na „Gospodarsko zvezo“ so tedaj mesečna po-
ročila, pošiljanje letnih računskih sklepov v pregled, na-
ročila tiskovin, blagajnice, stampilij, naročila umetnih
gnojil in drugih kmetijskih potrebščin, nadalje vsa pisma,
tikajoča se upravnistva in uredništva „Narodnega gospo-
darja“. Želeti je, da se napravi za vsako navedenih stvari za „Gospo-
darsko“ zvezo posebej pismo, to pa zaradi tega, da je isti olajšano
delo, ob enem pa dobi dotični član hitrejši odgovor.

Z združnim pozdravom

„Gospodarska zveza“.

Članom „Gospodarske zveze“, hranil- nicam in posojilnicam!

Iz priobčenih mesečnih poročil hranilnic in posojilnic je razvidno,
da mesečne zaključke napravlja samo 25 do 30 hranilnic in posojilnic.

Ker je to komaj tretjina hranilnic in posojilnic, katere so člani
„Gospodarske zveze“, vprašamo tem potom javno vse druge, zakaj ne
delajo mesečnih zaključkov.

Mesečni zaključki služijo vodstvu dotične hranilnice in posojilnice
v kontrolo, ako je vse pravilno vknjiženo, drugič olajšujejo vodstvu
letni zaključek, tretjič pridobijo dotični hranilnici in posojilnici večji
ugled in zaupanje. Upamo, da bodejo vse hranilnice in posojilnice,
katere do sedaj niso delale mesečnih zaključkov, upoštevale spredaj
omenjeno. V slučaju, da nima katera posojilnica tiskanic za mesečna
poročila, blagovoli naj se ista obrniti do „Gospodarske zveze“, katera
ima iste tiskance v zalogo.

Z združnim pozdravom

„Gospodarska zveza“.

Vnanja naročila se izvršujejo točno
proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti
papeža Leona XIII.

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega pri-
znanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h.

Štefanijine kapljice

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže
bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja
Piccolija

želodečno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na pre-
bavanje in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem
zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih
otročih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija
z najboljšim uspehom. Ima 20 do
90krat toliko železa v sebi, kakor
druga China-vina, katera nimajo
pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino.

Cena polliterski steklenici 2 K.

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli,
prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija
katerega cenijo in radi kupujejo
vsi kmetovalci.

živinski prašek,

Zavoječ 50 h., 10 zavojev 4 K.

C. in kr. izklj. priv.

tvornica za stroje

N. HEID Stockerau
▲ Wien ▲

priporoča raznovrstne stroje za poljedelstvo in opozarja
posebno na špeciialiteto

stroje za razdrobljenje

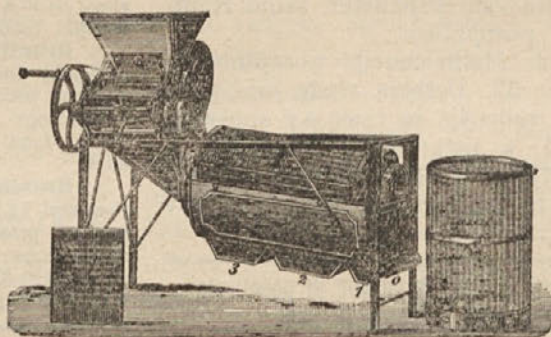
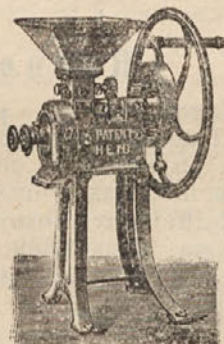
takozvane

Excelsior - mline

(Patent Heid)

za razdrobljenje in mlenje:

žita, koruze, graha,
fižola itd.

Karol Pollak

Tovarna za usnje — Trgovina z usnjem

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 23

— kupuje —

vsake vrste surovo usnje po **najvišjih** dnevnih cenah in
z gotovim plačilom.

Priporoča tudi na svoji tovarni izdelano usnje, v prvi vrsti

== svinjsko usnje ==

posebno uporabno za tapeciranje hišne oprave, vozov itd.

Izkoriščajte moč vetra

za črpanje vode iz globokih in oddaljenih vodnjakov na poljubno površino, kamor jo gonijo edini med gospodarskimi stroji

motori na veter!

Jekleni, samogibni, po vetru sukajoči se, viharjem klubujoči

motori na veter.

Galvanski in pocinjeni
posamezni deli.

Genike in prospekte
prosto in brezplačno
pošilja
na zahtevanje

ANT. KUNZ

Bela cerkev (Weisskirchen) na Moravskem.

AVGUST REPIČ, sodar v Ljubljani

Kolizejske ulice št. 16, Trnovo

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah.

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno pristno vino

iz svoje zaloge in svojih članov pridelke po zmerno nizkih cenah, in sicer:

1. vrste belo vino po 25 do 50 kr. za 100 litrov, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 21, 23, 42, 46 kr. za 100 litrov, loco Postojna;
3. vrste belo vino po 19, 20, 38, 40 kr. za 100 litrov, loco Postojna.

V zalogi so tudi **desertna vina**, in sicer: renski rizling za buteljke po 45—90 kr. liter ozir. $\frac{7}{8}$ ltr. buteljka po 60—120 kr. Vrhpolje črni po 1 gld. buteljka in Pikolit po 1 gld. 20 kr.

Pošilja se v sodčkih nad 56 litrov.

Na zahtevanje pošljejo se vzorci. — Večjim odjemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

Pozor!

Najboljša kislá voda

je

Jurij Regoršek-ov

»Marijin studenec«

— v okraju Rogatec. —

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodoslovskega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more »Marijin studenec« prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno oglenokislega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatcu.

Naročila naj se dpošiljajo **Juriju Regoršek,**
Poljčane, Štajersko.

Naročila naj se dpošiljajo **Juriju Regoršek,**
Poljčane, Štajersko.

Jos. Petrič

v Ljubljani

na sv. Petra cesti št. 4

Tovarniška zaloga papirja • Tovarna papirnega blaga

Zavod za črtanje trgovskih, poslovnih in uradnih knjig
po ameriškem sistemu.

Priporoča svoje izdelke papirnih vreč
najboljše kvalitete in po najnižjih cenah,
kakor tudi razne pisarniške, pismene,
konceptne in ovojne papirje.

Velika zaloga

pergamentnega papirja za sirarne.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo
pisalnega in risalnega orodja v naj-
večji izbiri. Ceniki se dopošljejo brezplačno.

Za mnogobrojne naročbe uljudno prosi
z vsem spoštovanjem

Jos. Petrič

tovarna papirnega blaga in zastopnik
kr. tovarne papirja v Reki.

Najboljše hrbtné škropilnice „Vindobona“

za žveplanje zoper Oidium so in najbolj priporočljive; pripomniti je še pri istih pohvalo,

katero je izreklo kraljevo učiteljske za sadje- in vinorejo v Geisenheimu o. R. ob priliki, ko se je primerjalo dosedajne škropilnice za žveplanje, „Poy-sille“, „la Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ in — „Vindobona“:

„Ta aparat (Vindobona od Franc Nechville, Dunaj) je močno in trpežno napravljen, dasi je izvanredno lahek. Istega se zelo lahko goni, takorekoč skoraj igraje. Deluje pa najbolj štedljivo.“

Dobi se ga lahko po **FRANC NECHVILLE**
Tovarna vinarskega orodja, strojev za kletarstvo in za kovine
Dunaj, V/1, Friesgasse 14.

C. kr. priv.
pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 * Gorica * Via Giardino 8

zalagatelj in pridelovalec vina

priporoča

pristna
bela
vina

pristna
črna
vina

iz vipavskih, furlanskih, dalmatinskih
isterskih in briskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po že-
leznici na vse kraje avstro-ogerske mo-
narhije v sodih od 56 litrov naprej.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cena zmerna. Postrežba poštena.

Odlikovan s 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnam.

Ph. Mayfarth & dr.

c. kr. edino priv.

tovarna kmetijskih

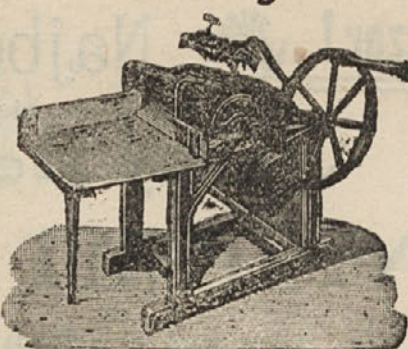
strojev,

livarna in fužina

na par

DUNAJ

II., Taborstrasse 71

ima v zalogi ročne, na gepeljne in na par patentovane
mlatilne stroje, gepeljne, najnovejše čistilnike
za žito, trijerje, rebljače za koruzo.

Samodelujoče patentovane brizgalnice za vni-
čenje njivne gorčice, „Syphonia“; premakljive
parne kotle za napravo živinske krme; stiskal-
nice za seno in slamo, ročne, premakljive ali ne-
premakljive; jeklene pluge, brane za travnike,
za mah, na člene in diagonalne; najboljše stroje
za sejati, „Agricola“; stroje za košnjo detelje,
trave in žita; grablje za seno in za žito.

Patentovane aparate za sušenje sadja, zelenjav
i dr.; stiskalnice za grozdje in sadje; rebljače
za grozdje; stroje za rezanje krme; ročne mline
za žito; stroje za rezanje repe.

Vse se izdeluje po najnovejših napravah.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj.

Zastopniki in prekupci se iščejo.

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga
Ivan Jax-a
v Ljubljani

Dunajska
cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

V. J. Rott v Pragi

Staro mesto, Malé náměstí, č. 142—I.

Trgovec s stroji in kovanim blagom
za vsakovrstne rokodelske potrebe

priporoča *stroje in orodja* za vrtnarje, gospodarje, sadje-
rejce, gozdarje, vinorejce in čebelarje; jeklene kopače, lopate,
grablje, motike, rovke, plevke, strgalke, prahulke za konje,
nože, zobovje k žagam, cevi za vodovode, demante za stek-
larje, pasti za krte, miši, podgane itd., škarje za konje, go-
vejo živino in ovce, ostrine k rezalnim strojem, ameriksanske
vile, podajalnike, merila, vage, lote, stroje travoreznike.

Potrebe za dom in kuhinje, mesarje in prekajalce
mesa, škarje za brke in lase, angleske britve; domače tele-
grafe in njih posamezne dele.

— Cenike na zahtevanje. —

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin
starih in novih

iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.

tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje

R. A. Smekal-a

v Čehu na Moravskem
nudi vsakovrstne

brizgalnice za gasilna društva
najnoveje sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje

gospodarske stroje vsakojakih vrst.

Ceniki brezplačno.

Plučila tudi na obroke.

Podružnica R. A. Smekal
v Zagrebu.

Slovenci, kupujte doma!

Kmetijsko društvo v Dobropoljah ima v zalogi dobro obležan

S I R

dvojne vrste, **masten** in **pust** za delavce. Razpošilja se po pošti ali železnici v celih
hlebih od 25 do 30 kg, pa tudi v manjših kosih. Razpošilja in odgovarja se točno.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

»»»»»»»»»»»»»»»» v Ljubljani »»»»»»»»»»»»»»»»

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd.

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica
K 6,000.000.—
Premijska in odškodninska rezerva
K 2,500.000.—

Zavarovanje poslopij
in vsakovrstnih premičnin
proti požarnim škodam.

C. kr. priv.
zavarovalna družba za življenje
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica
K 2,400.000.—
Premijska in odškodninska rezerva
K 25,940.000.—
Zavarovalno stanje
K 112,000.000.—
Premijski dohodki
K 4,700.000.—

Zavarovanje na človeško življenje
za slučaj doživetja in smrti, otroških dot in starostnih rent.

„Providentia“
občna zavarovalna družba
na Dunaji.

Ustanovna glavnica
K 5,000.000.—
Uplačana glavnica
K 1,500.000.—

Zavarovanje proti telesnim
nezgodam za slučaj smrti,
stalne invaliditete in začasne
poškodbe. — Jamstveno za-
varovanje za kolesarje, po-
sestnike konj, tovarne in
industrijska podjetja.

» Stalne nizke cene premije in točno kulantno odškodovanje. «

Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17

(v novem uršulinskem poslopiju)

JOSIP PROSENC

(v novem uršulinskem poslopiju)